

PRESBITER

TARTALMUNKBÓL

- Lapelődünk írta
- Válaszok körkérdésünkre
- A csucsai presbíter vallomása
- Az erdélyi presbitériumokról

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

V. évfolyam 3. szám

BUDAPEST

1996. augusztus

A PRESBITER A MAGYAR NÉP JÖVŐJÉNEK MUNKÁSA

A sokak által csodálva becsült holland nép sok évszázados küzdelem során hódította el földjét a tengertől. Szinte méterről-méterre nyomultak előre. Hihetetlen földmennyiséget mozgattak meg kézi erővel gátak építése céljából. Hollandia területének fele mélyebben van a tengernél. S egész Hollandia alig haladja meg a mai megcsonkított Magyarország összterületének harmadrészét. S ezen több mint 14 millió ember lakik, boldogul, s lett másokat is támogató néppé.

Az ős-ellenség tengerből meghódított alattvaló lett. Bár 1421. november 19-én tízezer hollandus – 65 falu – pusztult el a területét visszakövetelő tenger hullámai között. Az utolsó nagy katasztrófa 1953-ban volt. De a holland nép mégis virulva él, mert élni akar!

1932-ben egy óriásgátat befejezve emléktáblát helyeztek el:

**„A nép, mely élni akar,
jövőjét építi!”**

Ezt a mondást ma, honfoglalásunk 1100. évében meg kell tanulnunk holland testvéreinktől. Nem az elvesztett dicsőségen, nem elragadott, vagy elszalasztott lehetőségeken kell siránkozni, s nem is a népek „megértését” kell megálmódni. Magyarországon minden időben a református egyház presbiterei, igehirdetői jelentették a nemzet-megtartó erőt. Egyebek vagy cserbenhagyták

népünket, vagy pusztították. (Lásd: ellenreformáció!).

Tucatnyi hazai és erdélyi presbíter- és lelkészkonferencián próbáltuk meghatározni azt, hogy *mi ez esztendőben a presbitériumok leg-sürgetőbb teendője*. Abból az Igéből kiindulva, hogy

„Az igaz ember hitből él!”

(Róma 1,17) a „Sola fide” – „Solutus Christus” / „Egyedül hit által” – „Egyedül Krisztus által” reformátori tanításait kell hirdetnünk. Ebből következik, hogy élet csak Jézus Krisztus által lehetséges. *Ahhoz azonban, hogy valaki Krisztus által újjászületett életet éljen, előbb meg kell születnie*. Magyarországon és Erdélyben 32.000 presbíter él. *Legyen a presbíter feltétlen életpárti!* Ő tudhatja azt, hogy a 127. Zsoltár Isten örökségének, legfőbb ajándékának nevezi a gyermeket. Sőt kijelenti, hogy „az anyaméh gyümölcse: jutalom!”. Ámde arról is tudhat minden presbíter, hogy Mózes 5. könyve 30,19-ben ezt olvassuk: „Bizonyosságul hívom elletetek ma a mennyet és a földet, hogy

az életet és a halált adtam előtökbe, az áldást és az átkot.

„Válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod!”.

Az ateisták és materialisták halálpártiak. A presbíter legyen családjában is, gyülekezetében is, de a közéletben is feltétlen életpárti. Az élet előbbrevaló az anyagnál. Azé az ország is, aki azt „belakja”. Vannak, akik fondorlatosan lakatlanná akarják tenni Istentől kapott hazánkat, hogy birtokbavegyék.

Mesterségesen és sántáni alávalósággal terjesztenek *életellenes érveket*: „Kicsik a lakások!” (Kik üzték el a falusi portákról az ifjúságot és nyomorították be a panelházakba?); „Kevés a fizetés” (Nem a szocializmus „építése” során találták ki azt az ötletet, hogy „öntudatos nő nem tartatja el magát férjével”. S felére csökkentették a férfiak fizetését, hogy a nők kénytelenek legyenek munkába menni. A gyermekek pedig az utcára kerültek!); „Magasak az igények!” (Ki szajkózta negyven éven át, hogy a kommunizmusban minden ember egyenlő és mindenkinek igényei szerint lesz az ellátottsága?!). A sántáni alávalósággal becsapott nép pedig elkezdte mondani: „Ilyen világba nem szülünk gyermeket.” Hát éppen ez a liberális leninizmus négyes programjának első pontja.

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás a 1. oldalról)

Isten mindenkinek asztalt terített. „Ahoval Isten báránykát ad, oda legelőt is ad!” – mondta 10. gyermeke születése után – s ez Arany János volt – az édesanya. *A presbiter* – tudva a Hegyi Beszéd krisztusi tanítását – hirdeti, hogy „Keressétek először Isten Országát és az Ő igazságát, s ezek mind megadatnak nektek” (étel, ital, ruha: egyszóval a megélhetés).

Hajdan az anyák így bocsátották esküvőre leányaikat:

„Egyet szülsz az apának, egyet magadnak, egyet a hazának. A negyedik pedig Isten ajándéka!”.

Ennek értelmében teremtsenek közhangulatot a presbiterek nemcsak gyülekezetükben, de falujukban is! *Ha honfoglalásunk 1100. évében százezer negyven éven aluli házaspár vállalna még egy gyermeket, az rövid húsz év után 50.000 új magyar családot jelentene!* Ezzel nemcsak saját maga és már meglevő gyermekei jövőjét biztosítaná, de magyar népünk szép jövőjét is. Mindenesetre nem mindegy, hogy kik szabnak majd törvényt a jövő században már élő gyermekeinknek. Ha Budapest kellős közepén már ma előfordulhat, hogy a grúz útonálló lövi le a magyar rendőrt, ez baljós előjelnek tekinthető. Ő a hegyi martalócok „törvényét” honosítja meg a Kárpát-medence szívében... Vajon miként emlegetik majd gyermekeink a mai szülőket, hogy nem adtak nekik megfelelő számú testvért? Kemény beszéd ez.

Erdély-szerre szokás az, hogy a templomkertben megvárják az igehirdetőt, aki ott áldást mond. E sorok íróját is megvárták. Ő kapott áldást. A gyülekezet meghívta a vendéget az 1100. évben megszülető 11. „terven felüli” gyermek keresztelőjére.

Papp Vilmos

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

LAPELŐDÜNK AZ I.
1938.

Részlet az I. Magyar Református Világgyűlés meghívójából

„A Magyar Református Világgyűlés 1938. augusztus 23-án lesz Debrecenben...”

A Magyar Reformátusok Világgyűlésén fel akarunk bízni egymás hite által. Bizonyosságot akarunk tenni arról, hogy a világ minden táján szétszórta élő magyar reformátusság egy lelki testet alkot, egy lélekkel itatott meg, elhivatásának egy reménységében hívattatott el; egy a hitünk, egy a keresztségünk, egy a nyelvünk és egy a szellemi örökségünk. Mindenekfelett pedig egy a mi Istenünk, akinek kifürkészhetetlen és vége mérhetetlen akaratából ma már e világ sok országában magyar nyelven is hirdetik az Ő Igéjét és magyar nyelven is imádják Őt. E világgyűlésen hozandó ünnepélyes határozatainkkal is a világ magyar reformátusságának közös nagy érdekeit akarjuk szolgálni. Krisztus magyar református családjának önmagával találkozását, önmagára ismerését és szebb jövőjének a lelki előkészítését kívánjuk munkálni. Egyben hálát akarunk adni Istennek a debreceni Kollégiumért, e nagynevű intézmény fennállásának 400. évfordulójáért és mindazokért a lelki és szellemi javakért, amelyekkel a debreceni Kollégiumon keresztül, de általában egész magyar református egyházunkon és annak művelődést sugárzó intézményein át ajándékozott meg mindnyájunkat a mi Istenünk.”

A magyarság: Isten ügye (5Mózes 7,6-8.)

... A magyarság sors: ahhoz utal, aki a nemzetek, az egyesek, sőt az egész világ sorsát kezében tartja és alakítja, mint a művész a viaszt. Az a tény, hogy magyar vagyok: Istenre utal s az Ő orcája elé állít a magyarság sorsproblémájával. Ezért vagyunk itt.

Magyarságunk: Isten ügye – hangzik felénk az Igéből az Ő nagy tanítása. Magyar voltunk Istennek kikutathatatlan teremtő ténye. Ő parancsolt, s lett a magyar. Ő rendelkezett s lettünk magyarokká mi.

Ennek nagy, döntő következményei vannak. Először az, hogy a magyarság nem a hasznosság, az ésszerűség, az érdek és az előny dolga, hanem az eleve elrendelésé. – Másodsor, amit Isten egybeszerkesztett, ember azt ne válassza el. Jaj annak, aki magyarságát elfelejti, vagy megtagadja; ezerszer jaj annak, aki eladja vagy elárulja. Harmadsor: Isten ellen lázad, aki magyar voltát szégyenli, de az is, aki nem szégyenkezik mindazért, ami a magyarság isteni gondolatát megcsífolja és elnyomoritja...

A másik, még felségesebb üzenete a felolvasott Igének az, hogy Istennek ez a teremtő ténye, eleve elrendelésé a szerető ténye volt. *Kegyelemből vagyok magyar.*

Magyarságom tehát nem érdem, nem jogcím, nem a mi nagyságunknak, becsünknek, értékünknek a jegye, hanem egy könyörülő szeretetnek a megnyilvánulása, amelyt alázatosan és hálával fogadok el. Kiválasztás van benne: tehát ajándék és hívás. Adott benne Isten még többet – ígér. *Övé a történelmünk nagy tanulságaival és övé a jövőnk nagy lehetőségeivel.* Nagy igazságok és nagy feladatok népe vagyunk.

Az Isten szeretetéről áll az igazán, hogy erős, mint a halál. Az Isten szeretetében valami halálos elem van: csak arra áldás, aki viszonyszereti őt; aki nem szereti, arra halál és pusztulás.

Itt vagyunk alapigénk harmadik és legnagyobb igazságánál: *csak Istenben és Isten által lehetünk magyarok.*

Miért olyan fájdalmas magyarnak lenni? Mert mi Istenen kívül akartunk azok lenni s megtapasztaltuk, hogy nem lehet, nem lehet! *Magunkban bízó, gógós nemzet akartunk lenni és jött Mohács és jött Trianon.* Nem volt közöttünk békeség: pártos ház, magában meghasonlott ház voltunk – néztek feldúlt oszlopainkat. – Nem volt közöttünk testvéri szeretet, egymás terhét nem hordoztuk: azért szóródott széjjel a nagy világ szaharájába a drága magyar vér. *Az elvesztett világháborúban nem az ellenségeink erényei vertek meg, hanem a saját bűneink buktattak el. Oh, azért pusztul a magyar fa, mert nincs az élővíz mellé plántálva: innen a születéscsökkenés, gyermekhalálozás, pusztító népbetegségek, szegénység, sötétség, rabság...*

Mi csak Istenben lehetünk magyarok. Hit által, mert a magyarság kegyelmi tény...”

Ravasz László

(Az amerikai magyarok budapesti látogatásakor, az első magyar református világtalálkozó előtt, 1938. – kiemelések a szerkesztőtől)

MAGYAR REFORMÁTUS VILÁGTALÁLKOZÓRÓL AUGUSZTUS 23., DEBRECEN

Részlet Ravasz László beszédéből

„Lényünk mélyéig meghatva adunk hálát ezért a napért. Új világalakulás kellett ahhoz, hogy felismerjük: milyen nagy dolog, milyen nagyszerű hivatás magyarnak lenni. A magyarság valami nagy lelki dolog. Nem faj, mert akkor ki kellene rekeszteni legkülönb fiainkat; nem politikum, a magyarság képviselői vagyunk itt és egy hang politikát nem ejtettünk. *Leleki közösség a magyarság, érték, életszabály, akarat, életcél, erkölcs*, amelyet csak lélekben lehet átélni és megvalósítani. Ennek a gyűlésnek nagy tanulsága az, hogy a háromféle magyarság egymástanézve életfeltétel. Nem élhet meg a *csonka törzs*, ha elvesznek a kisebbségek. Nem él a törzs és a *kisebbség*, ha elpusztulnak, elvesznek a *diaszpóra magyarság hősei*. És nem lehet diaszpóra magyarnak lenni, ha nincs tiszta törzs és nem lehet a magyar műveltségben megmaradni, ha e műveltségünk nem árad az ősi törzsből. A diaszpóra magyarságnak az a nagy hivatása, hogy százezer szétszórt illusztráció legyen a mellett, hogy milyen a magyar lélek. Nem ismernek minket, mert nem szeretnek. Minden szétszórtságban élő magyar: tanú abban a perben, amelyben igazságot kell szolgáltatni az egész magyar nemzetnek. Élni, lenni és megmaradni! Kritikával nem kísérjük külföldi testvéreinket. Tudják ők, hogy mit kell csinálniuk. A magyar élet rájuknézve műveltség, más színben, sötét árnyalatokban, tragikus mólhangnemben, de szebben, igazabban, maradandóbban. Legyenek áldottak túl a bérceken, akik ezt a magyar műveltséget továbbélik és tovább plántálják. *És a csonka törzsnek mi a feladata? Az, hogy bízzék a tőle elszakadtakban, higgyen bennük, szeresse őket. Akin tud, segítsen. Imádkozzék mindegyikéért. De legnagyobb feladata az, hogy éljen itthon olyan nemzeti, társadalmi és politikai életet, hogy az a határon túl minden magyar embernek növelje erkölcsi méltóságát és szavának szankciót adjon.* Nem vagyunk nyolcvanmillióan, fegyverek erdjére nem hivatkozhatunk, csupán erkölcsi méltóságot tudunk adni. Igazságot, becsületet, tiszta életet, hűséget az örökkévaló eszmékhez; nincs más szankciónk, csak Isten örök erkölcsi világtrendje, és ezt meg kell valósítani.

A reformátusok negyvenmilliónyian vannak. Az Evangélium felsőes internacionáléja ez. De mind a negyvenmillió kálvinista; *nemzeti kálvinista*. Ha tehát olyan valást tanítanak valaha nekünk, hogy ne légy magyar, feleld nekik: távozz tőlem sátán. És ha valaki olyan magyarságot tanítana neked, hogy elfelejtsd református mivoltodat, dorgáld meg, mert az ilyen megszorította Isten Lelkét. Reformátusságunk nem politikai konjunktúra, hanem eleve-elrendelés. Előbb törjenek porrá és formáljanak újra, mert ezzel állunk és esünk. De sorsunk Isten kezében van, ezért élünk Krisztusban... Ezt a napot pedig elvisszük legdrágább emlékeink között. Isten kezéből újra elvesszük hitünket, magyarságunkat. *Testvérem: megtaláltuk magunkat és megtaláltuk egymást.*”

A világtalálkozó hitvallási nyilatkozata

„Első szavunk saját bűneink megvalósítása és ezzel együtt magyar nemzetünk és református egyházunk elesettségének, nyomorúságának megismerése. Nem felejtjük azonban, hogy ez a nyomorúság következmény: gyökeirei a mi egyéni és közösségi életünk bűneiből nőttek ki és azokból táplálkoznak. De Krisztus a mi népünknek is egyetlen szabadítója. A magyar református ember nem érdemszerzés okáért igyekszik jobb magyarrá lenni, hanem a megváltó Isten iránti hálából. Hála tölti el egész lényünket azért,

hogy a magyar reformátusság e városában összegyűlhettünk éppen abban az esztendőben, amikor a debreceni Kollégium életének négyszázéves fordulójához jutott el. Hálát adunk Istennek minden magyar iskoláért és a világon szétszórt magyar református szószékekért. Bűnbánatunk, megszabadításunk feletti örömmujongás és a hálaadás: ez a három hozott és forrasztott össze most is mindnyájunkat. És e háromból fonódik össze a világ magyar reformátusai lelki egységének örök-új szövete is.”

Presbiterek

Kinek a lelke vágyik a fényre,
kinek kenyeré az Úr Igéje,
és kenyeréből másnak is szel,
az presbiter.

Kinek van szeme a más bajára,
kinek van füle a más jajára,
s tennivalóit így méri fel,
az presbiter.

Ki másnak vermét sohasem ássa,
aki keresztjét nem teszi másra,
s a mások terhét így veszi fel,
az presbiter.

Ki könyörögni sohase' restell,
ki úgy van ott a gyülekezetben,
mint aki szolgál, mert van mivel,
az presbiter.

Kinek a templom kegyelem háza,
s otthon van benne családja,
bár mindenütt az ÚRRA figyel,
az presbiter.

Aki hitét meg örömmel vallja,
mind presbiter, bár nem az a rangja,
de kedves élet ISTEN előtt:
megáldja és megszenteli őt.

Füle Lajos

Válaszok körkérdésünkre:

Mit várok a III. Magyar Református Világtalálkozótól?

Dr. Czine Mihály

a Dunamelléki Ref. Egyházkerület
főgondnoka

- Esmélkedésem kezdetétől meghatottan gondolok a történelmi tényre: bár szétszakítottunk és szóródunk szerte a világba, mégis – egymástól országhatárokkal, tengerekkel elválasztva – találkozhatunk lélekben; mindenütt, minden ünnepen magyarul szól hozzánk az Isten és magyarul dicsérhetjük szent nevét; itthon és a kisebbségben élve, s a nagyvilág 43 országába szóródva.
- Mindenütt történelmet írt – és ír – a magyar reformátusság: helyt áll, nyelvét, kultúráját, s hitét őrzi a kisebbségben; a szétszórtságban templomot épített és tiszteletet szerzett a magyar népnek; itthon fontos tényezője a nemzeti életnek. Eddig is tudtunk egymásról, távolról, most a III. Református Világtalálkozón a valóságban is kezdet szorítva, egyszerre, együtt énekelhetjük a *Tebenned bízunkat*, együtt, egy kórusban tehetünk bizonyosságot: ime, élünk, vagyunk; megtartott s megtart bennünket az Isten... Az ünnep, a testvéri találkozás, a bizonyágtétel nagy alkalmait várom a találkozóztól.

Nagy Ferenc József

a Presbiteri Szövetség elnöke

- A III. Magyar Református Világtalálkozónak meghatározó jelentőséget ad, hogy egybeesik honfoglalásunk 1100 éves történelmi eseményével. Isten különleges kegyelmi ajándékát, adott lehetőségét láttam abban, hogy az egyre romló világunkban – babilóniai fogságunkban – testvéri szeretetben találkozzunk a határok áthidalásával is egységesen, egy emberként kérjük Istenünktől, új eget és új földet várva,

imáink beteljesedését: lelki megbékélésünket és megújulásunkat. Hiszem, hogy e találkozó isteni eredményként a szomszéd népek megbékélését is elősegíti – hogy mindannyian egyek legyenek a Jézus Krisztusban, s ennek legyünk mi is tevőleges részesei. Azt a nagy, szeretetteljes várákozást, mellyel anyaországbeli testvéreinket várják, személyes megjelenésünkkel viszonzhatjuk, ezzel is igazolva szolidaritásunkat: sok magyar református szív együtt dobbanását, közös örömet: Tartsd meg Hazánkat, Isten!

Szabó Dániel

a Tiszáninneni Ref. Egyházkerület
főgondnoka

- Mindenek előtt azt, hogy ez találkozó legyen, ne csak együtt legyünk, ne csak nagy utakat tegyünk meg, hanem le tudjunk ülni, meg tudjunk állni, közösséget tudjunk formálni. Akár az imádkozásig.
- Ezen belül pedig azt várom, hogy a beszélgetésekben egyre inkább érteni fogjuk: miért kaptuk az 1100 esztendő, miért kapjuk a má, s reménység szerint a holnapot. Hogyan van benne a mi népünknek a története Isten tervében, az Ő nagy országán belüli koncepciójában.
- Ha ezeket egyre inkább világosan látjuk, akkor ez reménységgel, hálaadással kell betöltsön minket, s

**Ha találkoztunk és elfelejtettél,
semmit sem veszítettél.**

**De ha Krisztussal találkoztál
és Őt elfelejtetted,**

MINDENT ELVESZTETTÉL!

máris keressük, hogy mi a magunk tennivalója ebben a földrajzi-történelmi térségben. Nevezetesen: hogyan válhatunk gyógyító néppé egyrészt önmagunk számára, másrészt a határainkon kívül élő testvéreink, s a szomszédságunkban élő népek számára.

Nem kérdés, hogy nagyon megbetegedett ez a mi világunk. Az ilyen találkozók, még akkor is, ha árnyékot vet rájuk olykor-olykor a gyanakvás, Isten gondolatai szerint, s a mi vágyunk szerint is nagy, gyógyító, gyógyuló alkalmakká válhatnak. Hiszem, hogy ez mindnyájunk szívbéli gondolata.

Dr. Kálmán Attila

a Dunántúli Ref. Egyházkerület
főgondnoka

- Szüleink, nagyszüleink 80 évvel ezelőtt még egyetlen országban, egyetlen magyar református egyháztestben éltek. Mi – anélkül, hogy elköltöztünk volna a szülőföldről – nyolc különböző országban, nyolc különböző egyháztestben élünk, sokan messzi országokban, más földrészekre sodródtak.
- Ha a találkozó alkalmából csupán rádöbbenünk arra, hogy az Istentől két fület és csak egy szájat kaptunk, azaz kétszer annyit kell figyelniük egymásra, mint amennyit „kinyilatkoztatunk”, s világos lesz számunkra, hogy minket nem csupán a közös nyelv, a közös kultúra, hanem őseink közös hite is összetart, sőt megtarthat, már eredményes lesz a találkozó.
- Ha nem azért akarunk világítani, hogy minket lássanak, hanem azért, hogy világosabb legyen, ha szabad utat engedünk a Lélek munkájának, akkor sokkal több is történhet: evangélizáció, ébredés, megújulás.

Jókai Mór

HOZSÁNNA!

Népeknek Atyja, világokat teremtő, országokat fenntartó nagy Isten!

Legyen áldva a Te szent neved e mai nagy ünnepnapján a magyar nemzetnek.

Ki ezer év előtt népünket ismeretlen hazából ez áldott földre elvezetted, s ezt nekünk örökségül adtad.

Ki e rokontalan nemzetet a népek tengerében fenntartottad, idegenné elmúlni nem engedted,

Ki megvilágítottad előtte az utat a földi boldogsághoz, s a mennyi üdvösséghez.

Ki csodatételeiddel hazánkat romjából, nemzetünket sírjaiból annyiszor feltámasztottad.

Legyen Neked hála a kincsekért, melyekkel földeket és sziklákat, s emberi szíveket e honban gazdagon megajándékoztál.

Legyen Neked hála a dicsőségért, melyet hazánk történelmére tíz századon át lesugározottál.

Legyen Neked hála fenyítő csapásaidért, mikkor bennünket megjavítottál, a tisztító tűzért, melyen bennünket keresztül vittél, a megpróbáltatásokért, melyekkel nemzetünk lelkét megacéloztad.

Áldd meg a mi nemzetünket a ránk követező új évezredben!

Szállítsd a mi ivadékainkra a Te Szent Lelkedet, hogy minden nemzet nyelvén hirdessék a honszeretetet, az emberség, a béke, a felvilágosodás, a szabadság hitvallását, miként hirdették az első apostolok!

Küldd le hozzánk a Te törvényeidet, miként leküldted a Sion hegyről a Te prófétád által!

Ki e nemzetnek adtál erőt, észt és kedvet a munkához, sokszorozd meg az adományodat minálunk, s tedd munkánk sikere által nagyvá a mi hazánkat!

Íme erős fogadást teszünk e napon, az új ezredév első napján Te előtted, hogy szeretni fogjuk e hazát, szennedéllyel és szenvedéssel, erőnk hatalmával, szívünknek lángjával, éltünk és javaink feláldozásával, s hazánk iránti kötelességeinket, miket őseinktől hagyományul vettünk, utódainkra örökségül hagyjuk.

A Te áldásod áldja meg, a Te segédmed erősítse meg a mi küldetésünk nehéz munkáját, melynek minden alkotása a Te szent nevednek legyen megdicsőítőse az örökkévalóságtól az örökkévalóságig!

Amen

Mit várnak a Világtalálkozó résztvevői a presbiterektől?

A presbiter Jézus Krisztus jó vitéze legyen (1Péter 5,1-4.). Újjászületett életével dicsérje a Mindenható Istent.

Legyen tanú, aki vallani tud arról, amit Jézus Krisztus vele tett. A kapott kincset – mely cserépedényben van – hűségesen őrizze. Legyen munkatársa a gyülekezet minden tagjának. Legyen az élete példa, melyre egyháztagjaink felnézhetnek. A mai presbiter és pásztor felel a nyájáért az ő Urának. Missziói küldetése legyen, legyen az ébredés munkása. Tagja legyen a gyülekezet imádkozó lelki magjának.

Jó vezető legyen, aki szolgál és nem uralkodik a gyülekezetben.

Gyakorolja a teherhordozást. Gondozza a rászorulókat. Legyen örömmondó békekövet és ne legyen fecsegő, feleslegesen vitatkozó.

Segítse a presbiternevelés fárasztó munkáját.

Népben-nemzetben gondolkodó legyen. A kárpát-medencei presbiter-testvérekkel testvéri együttműködést alakítson ki.

Szeresse lelkipásztort és használja lelki ajándékait.

A gyülekezetszervezés fontos elemének tartsa a szakmai kérdések megosztását a missziói, gazdasági, pénzügyi, műszaki, jogi, pedagógiai stb. szakterületeken.

A presbiteri szolgálat jutalma a még több szolgálat.

Minden dolgotok szeretetben menjen végbe!

Balla Tibor

a Presbiteri Szövetség ügyvezető elnöke

Amit a presbitereknek tudniuk kell...

A presbiteri rendszert a reformáció korában sem Luthernek, sem Melanchtonnak, sem pedig a német-ajkú Svájc hitújítóinak nem sikerült életre hívniuk, jóllehet rendelkeztek erre vonatkozó elképzelésekkel és programmal.

„Egyháztörténeti tény, hogy a világon először Kálvinnak sikerült az újszövetségi értelemben vett 'vének tisztét' a gyakorlatba átültetnie" – állapítja meg a nemzetközileg nagy tekintélyre szert tett „Vallás a történelemben és a jelenben” (RGG, Tübingen, 1961. III. kiadás) című lexikon V. kötetében W. Jannasch. Kálvin egyházi rendtartásában a pásztorok és doktorok mellett a „vének”, a presbiterek töltötték be a legfontosabb szolgálati tisztet. E három csoport tagjai alkották Genfben a konzisztóriumot vagy egyháztanácsot, amit később presbitériumnak neveztek el. A presbiterek száma Genfben eredetileg 12 volt. Az egyház vezetésében a lelkészekkel együtt volt szerepük.

„Az egyház kormányzói véleményem szerint a nép közül választott vének voltak, akik a püspökökkel együtt az erkölcsökre való felügyeletet és a fegyelmi ügyeket is gyakorolták. Mert másképp nem is lehetne értelmezni Pálnak ezen mondását: aki előljáró, szorgalmatossággal járjon el (Róm 12,8). Megvolt tehát kezdettől fogva minden egyes egyháznak a maga tanácsa, mely kegyes, tekintélyes és szent férfiakból állott, s ennél volt az ítékezés joga a bűnök megjavítására...” (Kálvin János: A keresztyén vallás rendszere, IV. könyv, III/8.).

A presbiterek fontos tennivalója Kálvin szerint tehát a gyülekezeti élet tisztaságának, rendjének felügyelete, továbbá a családlátogatások szervezése és végzése.

Genfben minden csütörtökön a konzisztórium elé idézték, nem ritkán előállították a rendetlenkedő-

(Folytatás a 8. oldalon)

A CSUCSAI PRESBITER VALLOMÁSA

Ezerszáz évünk Ady Endre költészetében

Immár 1100 éve, hogy Istenünk jóvoltából itthon lehetünk edes Hazánkban, itt Európa szívében, a Kárpát-medencében, Magyarországon! A millicentenáriumi ünnepi alkalma késztesen számvetésre bennünket: tekintsük át évszázadainkat!

Derekasán segít ebben az egykor volt csucsai presbiter, a költőfejedelmé nőtt Ady Endre. Életművében sokat és sokszor vall magyarságáról és hitéről. Szelleme évezredek és földrészek távlatait pásztázta át-meg-át. Költészetébe belefoglalta egyrészt az egyetemes emberi kultúrának, másrészt magyar nemzeti műveltségünknek múltját, jelenét és jövőjét. Poétánk – akárcsak népünk – szervesen kibontakozó rendben élte-vajúdta végig, megtérése során, a fejlődés fokozatait: az ősi pogányságtól a modern keresztyénségig. Úgy persze, hogy a holnap felé haladva magával ragadta a tegnapot is.

Zsákmány-szerzés

Bizony, vitéz katonák voltak azok a mi honfoglaló őseink! A hadászatot (stratégiát) és a harcászatot (taktikát) bámulatos rátermettséggel művelték. Ámde zsákmányszerző kalandozásainknak véget vetett a 955-ös, gyászos augsburgi legyőzetés. Meg kellett tanulniok, hogy Európában letelepedvén már nem folytathatják az ázsiai fátlan füves síkságokon megszokott csatározó életmódot (amire egyébként akkor és ott rákényszerültek, hisz: hol ők voltak az üldözöttek, hol ők az üldözők).

Ady versei telítvék honfoglalásunkra utaló jelzésekkel. – „*Verecke híres útján jöttem én, // Fülemben még ősmagyar dal rivall*”, – hirdeti, amikor új időknek új dalaival jelentkezik. Ond vezér unokájának vallja magát; az érckaput döngető Bontondra, a tragikus sorsú Vazulra, a nemzeti egységet alapozó pusztaszeri gyűlésre emlékezik. Annyira azonosul eleinkkel, hogy „Egy párizsi hajnalon” című versében ezt írja: „*Én pap vagyok, de pogány pap, pogány*”... és ezt ő komolyan is gondolta. Amikor, lám, ez a fohász szakad ki szívéből: „*Szeress engem, Istenem!*”, csapongva kereső lelke – az ő „nagy fekete zongoráján” végig pengeti az univerzum (mindenség) vallás, a természetet is-

tenítő panteizmus billentyűit: „Istenem földben, fűben, kőben”; hangot ad a mítikus ős-állatot féltő totemizmusnak: „*Óh, Istenünk, borzasztó Cethal*” (Jób könyve 41. rész). Ez a bibliai „*Böhéma*” (Leviatán, tengeri szörny – történelem előtti korszak ősemberi emléke) vallástörténeti szempontból atyafiságos rokonságban van a mondánkbeli turulmadárral és a régestelen régi mesehős Fehérlófiával is. Megszólaltatja még a költő „*Szent Kelet Génuszát*”, a mitológikus Ős Kajánt is, akinek megbízásából – úgymond – a „*Napisten papjaként*” – vállalta népe szolgálattá.

A „*Kidalolatlan magyar nyarak*” című költeményében (mint egy augsburgi, vérrel írt hadijelentésben) Ady keserűen sirja el vereségét. Hiába álmodozott ő az ázsiai, „*tegnapi*” gyökerű, jellegzetesen magyar kultúra kialakításáról. Elgondolása ábránd maradt, szertefoszlott, kihullt az idő rostáján, valamint a honfoglalók hajdani dicső pogánysága. – „*Minden, minden ideálunk // Másutt megunt ócskaság már. // Harcba szállunk // S már tudjuk, hogy kár a harcért*” (A fajok cirkuszában).

Igen, ez az igazság és valóság: érvényét veszítette immár a zsákmányoló életmód, akár földi kincseket (pénzt) akár harcosolni, akár szerelmet próbál vadászni az ember.

Adás-vétel

A Kárpát-medencében lakozást vett magyarság Szent István apostoli király szorgalmazására, ösztökélésére fölvetve a keresztyén vallást. Nem éppen teljesen a maga jószántából, mert bizony szigorú törvények hajtották Jézus igája alá a nyakas népet. De időmúltával mégis szépen gyökeret vert, kivirágzott és gyümölcsöt hozott itt a kegyesség. A szentté avatott Árpád-házi uralkodók nemes példája térben és időben messzire sugározta népünk-nemzetünk tekintélyét. És hogy nem ideényjellegű volt a krisztusi hit, ime a bizonyosság: túlélünk, kihevertünk tatárjárást, törökűdülést, német igát és a pártütések sorozatát is, – háborúkat veszve, megnyervén a békét!

Sajátos életvitel jellemzi ezeket az évszázadokat. A hitéletet és közéletet a tisz-

tes-haszon-elvű: „*hozok áldozatot – veszek áldást*” elgondolás vezérelte.

Az elmélkedő, ájtatos, tépelődő, titokzatos középkori katolicizmus megejtően szép képei villannak föl: „*Az éjszakai Isten*”, „*A patyolat üzenete*”, a „*Szent Margit legendája*”, s „*Az Éj zsoltára*” c. versekben.

Ajándékozás

Világ csodája, hogy a mohácsi vész után – Hazánk három részre szabdaltsága ellenére – örvendetesen megújódott. Nemzetünk nyelvére fordították a Szentírást; énekszerzők, iskola- és nyomda alapítók támadtak, életre kapott a dráma, a szónoklat és ahol – mint Erdélyben – református fejedelem országolt: tündérekertté szépült a viharoktól megtépázott Haza.

Isten áldásául jött a reformáció. A társadalmi kérdésekben is munkáló új kor nyitánya volt ez! Ady verse szinte „*szig-nálja*” – hívójele – Isten Országá szabad-ságharcának:

Az Isten harsonája

*Mikor az elnyomottak, a senkik,
Jajdulva, fegyverkezve jönnek,
Az Isten jön és millió árnya
Méhébe halt erőnek és örömmek.
Jajdulva, fegyverkezve jönnek.*

*Mert Isten: az Élet igazsága,
Parancsa ez: mindenki éljen.
Parancsa ez: mindenki örüljön.
Parancsa ez: öröm-gyilkos féljen.
Parancsa ez: mindenki éljen.*

A mi református keresztyén hitünk: evangéliumi kegyelemvallás. Nem „teljesítmény”-re fundálódik, hanem az Atya-Fiú-Szentlélek Isten „amnesztiajára”. A mi Urunk nem ellenség, nem „üzletfél”, hanem ajándékozó SZERETET. Hívei azért áldoznak pénzt, időt és szolgálatot kórházakra, szeretetotthonokra, iskolákra, kiadványokra, mert így szeretnék elmondani Adyval együtt a hálájukat:

„Köszönöm, köszönöm, köszönöm!”

Hegyi-Füstös István

KOLOZSVÁR

Az 1996. évi III. Magyar Református Világtalálkozó köszöntésére presbitertalálkozót tartunk. Arra gondoltunk, hogy a sok ünnepi alkalom között kell lennie egy olyanak is, amelyen egyházunk e felelős tisztségviselői közösen tanácskoznak. Ez összejövetelet az erdélyi rendezvények első napjára, augusztus 7-re, a megnyitó istentiszteletnek otthont adó Farkas utcai templomba hívtuk egybe.

E tanácskozás révén azt szeretnénk előmozdítani, hogy a presbíterek váljanak a lelkipásztorok munkatársaivá az Úr Jézus Krisztus egyházának szolgálatában. A megbeszélés vezérgondolatát Medgyesi Páltól kölcsönöztük: Az egyház csak akkor egyház, ha abban nemcsak a papok, hanem mindenki dolgozik. Az erdélyi puritanizmus e nagy képviselőjének szellemében kívánunk együtt lenni minden felelősen gondolkodó református presbíterrel. Azonban nem csupán elmélkedni kívánunk e mondás értelmén és igaz voltán, hanem keressük az élet és a szolgálat kínálta lehetőségeket.

Fontosnak tartjuk e kérdések együttes megbeszélését, hiszen egyes eljárások esetében hiányzik az ügy iránti odaadás, viszont másoknál a buzgóság túlhajtását tapasztaljuk, amit egyháztagjaink idegenkedve fogadnak. Ezenkívül olyan időket élünk, amikor a gazdasági csőd és kisebbségi helyzetünk miatt egyre keserveesebb az anyagi romlás.

A tisztázás azért is sürgős, mivel az új fajta demokráciában elárastják népünket a keleti vallások: itt Erdélyben is újra és újra szembesülünk az iszlám, a baha'í, a jóga, a buddhizmus tanításával. Mások a bioenergia, az ezoterikus gyakorlatok, a horoszkópok hamis prófétáival találkozunk. Hasonlóan gondot jelent a keresztényen színezett szekták, a „forró csoportok” jelentkezése. De figyelniük kell a keresztényen köntösbe bújított szélsőséges tanításokra is, amelyek a rosszul értelmezett humanitás jegyében lépnek fel, mint pl. a feminista theologia, a génmanipuláció, a magzatelhajtás, a homoszexuális párok megáldásának kérdése...

Presbitertalálkozók

1996. Augusztus 7.

A találkozó az azoknak a gyülekezeti eljárásoknak az érdeklődésére számítunk, akiket komolyan foglalkoztat a presbitéri tisztségből következő szolgálat. A reformáció egyik nagy felismerése az, hogy az egyházat nem az egyházfők, hanem az egyház egyedüli Ura, Jézus Krisztus kormányozza, aki a Szentlélek által jelen van a gyülekezetekben, és ezért helytartó(k)ra sincs szüksége. Ebből a tanításból következik egy másik tétel, hogy az egyház a lelki vezetők és a nép elválaszthatatlan közössége.

Az egyházi munka és a feladatkörök elosztását Kálvin János következetesen megvalósítja. Ezt azonban nem úgy végzi, hogy zűrzavart kelt, mivel a tisztségek és a feladatok jól elkülönülnek egymástól. Ha a lelkipásztor az igehirdetés feladatát kapja, akkor a presbíterek azon munkálkodnak, hogy ez az Ige mindenkihez elérjen. Hogy ennek a tevékenységnek mennyi összetevője van, és hogy mennyire egész embert kíván, – erről fogunk tanácskozni, ha Isten is úgy akarja és megsegít bennünket.

Balogh Béla
lelkipásztor

Szeretettel meghívjuk azokat a gondnok és presbíter testvéreket, akik 1996. augusztus 7-én Kolozsváron tartózkodnak, hogy vegyenek részt a Farkas utcai templomban délelőtt 11 órakor kezdődő találkozónkon.

Bevezető áhítatot tart a vendéglátó Kolozsvár-belvárosi egyház lelkipásztorja: „Hogyan szervezem meg körzetemet?” címmel előadást tart Tökés Tibor presbíter.

MAROSVÁSÁRHELY

A rendezvény programja:

Istentisztelet – Igehirdető: Tóth Lajos,
Debrecen-Mester utcai lelkipásztor
Énekel: a Marosvásárhely-Szabadság
úti gyülekezet énekkara
Presbitéri konferencia a Szabadság úti
és a Derecskei Presbitérium részvételével
Szeretetvendégség

FŐBB RENDEZVÉNYEK

- Augusztus 3.** III. MRVT Nyitórendezvénye
Nagyvárad
Királyhágómelléki Református Egyházkerület
- Augusztus 4.** Templom és iskolalap
Szatmárnémeti
Királyhágómelléki Református Egyházkerület
- Augusztus 5.** Ökumenikus rendezvény,
ünnepi istentisztelet
Temesvár
Királyhágómelléki Református Egyházkerület
- Augusztus 6.** Lorántffy Zsuzsanna emlékülés és szoboravatás
Nagyvárad
Királyhágómelléki Református Egyházkerület
- Augusztus 7-8.** Gyülekezeti rendezvények
Kolozsvár
Erdélyi Református Egyházkerület
- Augusztus 7-8.** Gyülekezeti rendezvények
Marosvásárhely
Erdélyi Református Egyházkerület
- Augusztus 10.** III. MRVT zárórendezvénye
Sepsiszentgyörgy
Erdélyi Református Egyházkerület

(Folytatás az 5. oldalról)

ket, s Kálvin mértéke szerint ilyenek bőven voltak. Így az italozók, a pletykálkodók, az uzsoraszedők, a veszekedők, a kártyások és tivornyázók. Még azok is kaptak idézést az egyháztanács elé, akik a templomba járást elmulasztották, vagy megrestültek a házi bibliaolvasásban! A testület az ilyeneket megintette, s megjavulásuk érdekében nem ritkán súlyosabb ítéletet is hozott. Kálvin azonban arra is emlékeztette az egyháztanács tagjait, hogy ne annyira a jogi szigorra, mint inkább a lelkipásztori bölcsességre és tapintatra tegyék a hangsúlyt: „Ne legyen az eljárás annyira szigorú, hogy abból csak a kényszerítést érezzék ki; a büntetés semmi más ne legyen, mint üdvösségre vezérlő eszköz, mely által a bűnös ember visszatér Urához.”

A kálvini irányú protestantizmus által elterjesztett genfi egyházrend két fontos, nagyhatású következménnyel járt – állapította meg J. Staedtke: „Kálvin Genfje és a politikai szabadság létrejötte” című érdekes reformációtörténeti tanulmányában: 1) Gyakorlatilag feloldotta a középkori egyházak szentségi szerkezetét és dogmáját, amely hierarchikus különbséget tett a papság és a világiak között; 2) A kálvini egyházalkotmány alapelvévé a Lélek uralmát tévén, feloldotta az állam és az egyház áldatlan összefonódását.

Ez a két gyakorlati követelmény kezdett megvalósulni Európában ott, ahol Genf után először elterjedt a presbiteri rendszer és szemlélet. A területileg illetékes presbitériumok rendszere először a franciaországi és a rajna-pfalzi reformátusok között jelent meg, az 1500-as évek második felében. Történelmi érdekesség, hogy Kelet-Európában először a lengyel-litván reformátusok között alakult meg szervezett formában presbitérium, az 1570-es években. Hazánkban az első református presbitériumot Kanizsai Pálfi János szervezte meg 1617-ben Pápán.

Békefi Lajos

Az erdélyi presbitériumokról

Az önálló erdélyi fejedelemség református egyházában az első presbitériumok a Küküllői Egyházmegyében alakultak meg. E tényről Szentiványi János esperes 1668-ban keltezett levelében számol be egyik barátjának. Az erdélyi református presbitériumok története bonyolult jelenség, melyet kezdeti szakaszában inkább a diszkontinuitás, mint az egyenes vonalú, töretlen fejlődés jellemez.

Itt és most számunkra az a lényeges, hogy az eltelt több mint három évszázad folyamán az erdélyi református egyházban kialakult egy olyan hagyomány, mely ma is élő forrása a presbitériumokról és a presbiteri tisztről való erdélyi református közgondolkodásnak. Ez a közgondolkodás olyan erős és életteljes modellt teremtett, mely szent örökségként szállt gyülekezetről-gyülekezetre, nemzedékről-nemzedékre, apáról-fiúra.

1. Az erdélyi ősi presbitérium-modell alapja a *nagycsalád*. Az erdélyi református városi és falusi gyülekezetek egészen a második világháború utáni társadalmi zűrzavar kialakulásáig, a tömeges beköltözésekig és betelepítésekig néhány, török-tatár dúlást, osztrák elnémetesítő politikát, ellenreformációt, kétszeres kisebbségi sorsot átvészelt, hűséges református nagycsaládból tevődtek össze.

E hagyomány szerint az erdélyi református gyülekezetekben oly módon alakultak meg a presbitériumok, hogy abban minden egyes nagycsalád képviselője helyet kapott. Ez a képviselői rendszer biztosította a gyülekezetben belül az egyetemességet és gátolta meg a presbitériumon belüli klikkrendszer kialakulását. A nagycsaládok képviselői a saját familiájukon belül sikeresen oldották meg a gyülekezet külső építéséből és belső épüléséből eredő problémákat. Így a presbiter a maga családján belül a presbiteri tiszttel együttjáró békéltető, fegyelmező, pásztoroló, tanácsoló feladatát, a vérségi közösség jogával is erősítve, szerencsésen el tudta végezni.

Az erdélyi református egyház egyik legrendezettebb eklézsiajában, a Küküllői Egyházmegyében kebelezett, az 1837. február 12-én, az új templom felszentelésén megszólaló kórusáról is híres-neves (szász) csávási eklézsia presbitériumában a XVII. század második felétől kezdődően írásos dokumentumokból is kitétszően mind a mai napig megtalálhatók a Dézsi, Erdős, Gergely, Méder, Oszváth, Pálosi, Szatmári, Szántó, Varga, Vass, Vassgál és Vasimre nagycsaládok képviselői.

2. Az egyes nagycsaládok képviselői lelkiismereti, hitbeli szabad döntésük alapján és kegyelmi ajándékaik szerint a *gyülekezet választása nyomán* váltak a presbitérium tagjaivá. Mind a három tényező fontosságát egyformán hangsúlyozzuk. A familiárizmus kizárása érdekében két testvér, vagy apa és fia egyidejűleg nem lehetett ugyanannak a presbitériumnak a tagja.

Így hordoz a csávási egyházközségben presbiteri, illetve kurátori tisztséget az 1950–1970 közötti súlyos esztendőkből id. Dézsi János, 11 élő gyermek apja; id. Oszváth Imre, aki a gyülekezet akkori lelkipásztoraival együtt pert indít az eklézsia törvénytelenül elvett szőlőjének visszaszerzéséért; Varga István, aki sokat fáradozott az új parókia felépítése körül; Erdős Dénes, aki a termelő szövetkezet és a kórus elnökeként, Vass Ferenc és Pálosi Ferenc, akik a kertészet vezetőjeként az egész gyülekezet érdekében jelentős szociális diakóniát végeztek. Ezek a bibliaolvasó, zsolnáros presbiterek minden vasárnap délelőtt és délután példamutató módon családjukkal együtt részt vettek a templomi istentiszteleten és személyesen kivették részüket minden külső és belső gyülekezetépítő szolgálatból.

Ezek a családok, ezek a presbiterek tudták és utódaik ma is tudják, mintegy a génjeikben hordozzák az erdélyi református jelszót: *ecclesia sancta praecedat* (= a szentegyház élenjár).

Igen, az egyház mindennel és mindenkivel szemben elsőbbséget élvez, mert az eklézsia Isten népe és nyája, szántóföldje és szőlőskertje, a Krisztus menyasszonya, a napba öltözött asszony, a világ népeinek anyja.

Ezt a református hittudatot és öntudatot őrzi ma is a presbitérium ősi református modellje.

Nagy László
Kolozsvár

„Egy út vezet csak égbe...”

Majd két évezrede hangzik az a keresztyén tanítás, hogy „cselekedjél jót, járj a templomba, imádkozz bizonyos mennyiséget és megmenekülsz a kárhóztától. Némely – bocsánatos – bűneidtől a tisztító tűz majd megszabadít.”

Ezt a „nem helyes ismeretet” sok református templombajáró is magáénak vallja.

Így szólnak általában:

1. Mindenki bűnös, senki sem tud tökéletes lenni, természetesen én sem. Így aztán nem is csinállok nagy gondot belőle. Különbösen is az úrvacsorakor a lelkész feloldoz!
2. Az a fontos, hogy az ember rendes, becsületes legyen. A vallásnak tegyen eleget, vagyis adja meg az Istennek, ami Istené, a „császárnak” azt, ami az övé!
3. Azt pedig, hogy mi lesz a lelkekkel a halálom után, ne kérdezze senki! Azt nem lehet tudni! A Jóisten dolga, Ő tudja, hogy én ki vagyok és ezért nem kell félnem!
4. Sokan nem tudnak mit kezdeni a „megtérés” szóval és Jézus Krisztus isteni személyével. A karácsony és a húsvét történeteinek ismeretével betelik számukra a Krisztus-hit. A személyes Megváltó képe nem alakult ki sokakban. Egy gondnok mondta egyszer: „Miért beszél az evangélistáról Jézusról és megtérésről? Mi reformátusok vagyunk!”

Vajon miért, hogyan alakult ki ez a téves ismeret? Ki a felelős? Ne keressük, de változtassunk rajta! Gondolatom szerint minden médiának, prédikációnak, ismeretterjesztő írásnak „kell” erről szólnia! Emberek elkárhozhatnak azért, mert a lényegét – a mennybe vezető utat – nem mutatják határozottan azok, akik ezt jól ismerik.

Harsogni kell azt a tényt, hogy egy „bűn zsoldja (is) halál”, hogy az Isten Országába nem mehet be semmi tisztátalan. Azt, hogy az Isten nem nézi el a bűnt, még egy hazugságot sem!

Világossá kell tenni, hogy a bűnból való feloldozást csak a *helyettem, értem* szenvedő Jézus adja meg annak, aki kéri Tőle.

Ha Pál apostol azt mondja magáról, hogy „nincs bennem semmi jó”, s „hogy a bűnösök közt első vagyok”, akkor mit kereshet Istennél a mai ember, a rendes, becsületes voltával? Hiszen „nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szálnalmas és a szegény, a vak és mezítelen”.

Mily jó lenne, ha sok-sok református – mielőtt megáll szíve dobogása – gondot csinálna abból, hogy mi lesz az osztályrésze! Mert bizony lehet, sőt kell tudni az embernek, hogy megbocsátottak-e bűnei, vagy sem! Kell tudnia, hogy Jézus érte jött a földre és az ő bűneit „verik” Pilátus udvarában! Hiszen aki még nem szembesült saját bűneivel Jézusban, aki nem tudja, hogy az ő bűnei szegét verik kezébe, az még bocsánat nélkül, a kárhóztatban van!

Sok ember mondja, hogy hisz Jézusban, és ez elég! A Róma 3,25-ben azonban az van írva, hogy Jézus áldozata csak azokra érvényes, akik az Ő vérének bűnbocsátó erejében hisznek!

Világossá kell tenni, hogy a megtérés nem egy megjavulás, nem egy olyan hit vallása, mely szerint van Isten az égben. A megtérés a bűnbocsánat elfogadása, a kereszten helyettem szenvedő Úr Jézus kezéből, melyért én hálából Néki szánom az életem.

Azt is kell tudni, hogy ha ez az „oda-szentelés”, ez az örökérvényű bocsánat elfogadása meg is történt és üdvösségem van, ettől még nem leszek „angyal”. Igazában csak ezután ismerem meg bűnrehajló testi természetemet.

Jézus így mondta: „Én vagyok az élet”. Ez viszont azt jelenti, hogy téved az, aki az „életnek” nevezett és hamarosan megszűnő biológiai folyamatra teszi a hangsúlyt, és nem törődik a lelkével.

Mi is hát a ma élő református ember számára a legfontosabb „örök-életbe-vágó” helyes ismeret? Az, hogy a bűn miatt minden ember „halott” és

Jézus ezért a „halott” emberért jött, hogy magára vegye „zsoldját”, a halált és evvel megszabadítsa, életre keltse. S aki ezt Tőle elfogadva Néki szánja életét, annak örök élete van!

„Egy út vezet csak égbe, az Golgotán visz át”.

Vándor Gyula

ÚJ EGYHÁZMEGYEI TERÜLETI CSOPORTOK

A közelmúltban két új egyházmegyei területi csoport alakult meg. Az egyik a debreceni egyházmegyében június 8-án. A területi szervezet elnöke dr. Lévay Botond, a Debrecen – Mester utcai Egyházközség presbitere lett. A másik területi szervezetet a zempléni Egyházmegyében alakították meg június 16-án, ahol *Sohajda Péter* sátoraljaújhegyi presbitert választották a területi szervezet elnökévé. Mindkét helyen a megalakulás presbitéri konferencia keretében történt az egyházmegye elnökségének részvételével. Ugyanakkor sok új tag is lépett be a Szövetségbe. *Szeretettel köszöntjük új területi szervezeteinket, a megválasztott elnökséget és a belépett új tagokat. Reméljük, hogy példájukat újabb egyházmegyék fogják követni.*

Dr. Ritoók Pál
főtitkár

Szerkesztői üzenet

Több cikk- és versírónknak üzenjük: szinte valamennyi írás nyomdai előkészítési szakaszban van, tehát megjelentetésre már előkészítettük azokat. A kézzel írott anyagokkal azonban nem foglalkozunk. Ez évben takarékosági okokból csak ötször jelenünk meg, s így vannak érdemes írások, amiket csak jövőre tudunk közölni. Egyet hadd említsék: *Winter Sylvia* németországi szerzőnk, a Gyülekezeti kiadványok rendszeres írója éppen a feltámadásról írt legutóbbi tartalmas cikket. Mivel azonban hűsvétra nem jelentünk meg, ezt az anyagot jövőre tartalékoljuk, s kérjük őt, hogy következő számunkba a soron következő betűvel készítsen szócikket. Lelkiismeretes munkáját ezúton is köszönjük. Hasonlatosképpen mindig hasznos és testvéri módon közölt kritikai észrevételeit!

MIT VÁR A GYŰLEKEZET A PRESBITERTŐL?

A presbiter lelkigondozói megbízatása

Az Apostolok Cselekedetei 20,28 szerint a presbiter lelkigondozói megbízatása kettős irányú: Viseljétek gondot azért magatokra és az egész nyájra – kéri Pál apostol az efézusi gyülekezet előljáróit. *A reábizott kicsiny nyájnak, vagyis körzetnek csak úgy lehet egy presbiter az Ige által megkívánt gondviselője, ha azt megelőzően vigyázni tud önmagára, vagyis ha gondozni tudja a maga lelkét.* A presbiter rendszeres bibliaolvasása, a mindennapi élet tartozékává lett imádság erősíti hitét és ápolja Krisztussal, az egyház Urával való lelki kapcsolatát. A presbiternek ismernie kell a Bibliát, tudnia kell az Igéről személyes hittapasztalat alapján beszélni. A Krisztusról való beszéd nem utalható egyedül a lelkipásztor hatáskörébe. Olyan időket élünk, amikor gyülekezeteink a házaló szekták szabad vadászterületévé lettek. Házról-házra járva, személyre szóló meghívókat, iratmissziós anyagot ingyen osztogatva csábítanak rendezvényeikre. A naiv, Bibliát csak felületesen vagy egyáltalán nem ismerő lelkeknek a hozzájuk való csatlakozás reményében bűnbocsánatot, üdvösséget ígérnek, a hitük és egyházuk mellett hűségesen kitartókat pedig Isten ítéletével, a pokol tüzével fenyegetik. Támadásukkal szemben a Szentírást eléggé nem ismerők különösen fenyegetve vannak. Nagyon jó bibliaismeretre van szükség, hogy velük a harcot hatékonyan tudjuk felvenni, hogy hitünk igazságait a Biblia alapján fel tudjuk mutatni. A Szentírást tanulmányozó, azt jól ismerő presbiter áldott szolgálatot tehet református egyházunkban.

Volt már példa arra, hogy a Bibliával a kézben érvelő presbiter előtt a támadó szekta megszegyenülten visszakozni kényszerült. Az igehirdetés, azaz a prédikáció akkor válik gyülekezetet átformáló erővé, ha a családlátogatások alkalmával a presbiter is bekapcsolódik a beszélgetésbe és egyszerű, de hitből fakadó szavakkal beszél Krisztusról. Istennek hála, vannak ilyen presbitereink is! *Ha presbitereink, gondnokaink hittel és szolgálatkészséggel felvértezett munkatársaivá válnak a lelkipásztoroknak, akkor remélhetjük, hogy egyházunk és népünk lelki megújulásában is komoly lelki erővé válnak.*

A lelkipásztor és a presbitérium kapcsolata

Ha az egyház és benne a gyülekezet hajó, mely utasaival, azaz Isten népével Krisztustól vezetve az örökkévalóság felé igyekszik, akkor ebben a hajóban a vezérkar a lelkipásztor és a presbitérium. Tőlük is függ, hogy a hajó utasai célhoz érkeznek-e. Isten Országának a földön való szolgálata érdekében mindenképpen *egységre, kölcsönös bizalomra, a lelkipásztor és presbitérium őszinte, tudatos együttműködésére van szükség. Mélységesen téves és ártalmas az elfogás, mely szerint a presbitériumnak a lelkipásztorral szemben kell védelmeznie a gyülekezet érdekeit.* A görögényi egyházmegyében is általános tapasztalat, hogy csak azok a gyülekezetek épülnek lelkiükben és anyagiukban, ahol a lelkipásztor és a presbitérium a gyülekezet, a közös ügy érdekében együtt tud gondolkodni és cselekedni. Akár egy családban, a presbitériumban is fe-

lül kell emelkedni a kicsinyességen, a személyes érdekeken. Gyülekezeinken *meg kell tanulnunk meghallgatni egymást!* Ez az egymás iránti kölcsönös tisztelet jele. A vélemények közül tudjuk elfogadni azt, amelyik leginkább építő. Sokat lehetne szólni arról, ahogyan lezajlanak presbitéri gyűléseink. *Meg kell tanulnunk véleményünket kulturáltan, érthetően, világosan előadni, bántó személyeskedés nélkül. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy a presbitéri gyűléseink parlamenti vitához hasonlítsanak!* Mi Krisztusnak aláztosan szolgáló gyermekei vagyunk.

Lényeges, hogy *gyűléseink napirendi pontjait a gyűlés ideje alatt beszéljék meg a presbiterek, és ne a gyűlés után az utcán vagy az ügyszobán méltatlan helyen.* Nagy segítség az egyház vezetésében az olyan presbiter, aki a presbitéri gyűlés határozatait a gyülekezet tagjaival való beszélgetésben méltóképpen képviseli, a közös döntéseket meg tudja magyarázni, ha kell, védeni. A gyülekezet számára sok minden ismeretlen az egyház ügyei közül. A presbiter viszont mint a lelkipásztor belső munkatársa és az egyház életének jobb ismerője, sok mindent világosabban, tehát helyesebben lát. Tudjon alkalomadtán helyes és építő felvilágosítást adni a hozzá fordulóknak! *Lelkipásztor és presbitérium kapcsolatában irányadó a presbitéri eskü következő szakasza: „Lelkipásztort és egyházunk munkáit egyházzvédő és -építő munkájukban minden erőnkől támogatni szent kötelességemnek ismerem.”*

*Szász Attila
Erdély*

54 éve presbiter

DR. FARKAS LÁSZLÓ

Ha az egyházban rekordokat tartanánk nyilván (mint az a XX. században az élet minden területén divatos), méltán rekorder lehetne Dr. Farkas László testvérünk, aki 1942-től 1996-ig a Budapest – Budai (Szilágyi Dezső téri) gyülekezet aktív presbitere volt!

Már fiatalon bekapcsolódott az egyház szolgálatába, s csak 80-as éveit tapasztalva döntött úgy, hogy lemond, mert már nem bír úgy helytállni, mint fiatalabb presbitertársai. E hosszú – a történelem megrázkódtatásaival megterhelte – évtizedek alatt nem üres címként, rangként viselte a presbiterséget, hanem Isten szolgálatáért, sőt – egy időben – az érte való üldöztetés terhét is hordozta.

Mint jogász, fiatal korában állami szolgálatban állt, de mint keresztyén ember (s már presbiter) azon igyekezett, hogy a magyar református egyházjogot Kálvin tanításának megfelelően fejlessze tovább. Egy rövid ideig úgy látszott, siker koronázza tevékenységét: 1949–1951-ig egyházjogot taníthatott Sárospataki Főiskolánkon. A szépen induló főiskolai tanári pályának hamarosan véget vetett az államosítás, a Főiskola megszüntetése. Ezután még hét évig (1952–1959) dolgozhatott a Református Konvent tisztviselőjeként, míg végül egyes akkori egyházi vezetők „rájöttek”, hogy személye „akadályozza az állam és az egyház közötti jóviszony helyreállítását” (1. Confessio, 96/I. sz. 67. l.), s elbocsátották – anélkül, hogy az igazi okot tudomására hozták volna.

Szerencsére sikerült még abban az évben tisztos állást kapnia az Országos Széchényi Könyvtárban, ahol nyugdíjazásáig, ill. nyugdíjasként is még dolgozott... S közben, hányatott sorsától függetlenül, rendületlenül ellátta vállalt feladatait a budai gyülekezetben: 1954. januárjától 1968. márciusáig volt a gyülekezet egyik gondnoka (ketten voltak), s mellette egy ideig a missziói bizottság tagja is. (Figyeljünk az évszámokra: a Rákosi-korszak, az '56-os forradalom, s a forradalmat követő megtorlás időszaka ez!).

A hatvanas éveket a politikában úgy tartják számon, mint az amnesztiát követő konszolidáció korát. Mi, hívő emberek viszont azt tapasztaltuk, hogy most került ránk a sor...! Ezekben az években indítottak eljárást lelkészek, teológusok, presbiterek ellen ország-szerte mindenütt, ahol észlelte „a Párt”, hogy intenzív, sikeres gyülekezeti, sőt – horribile dictu – ifjúsági munka folyik. A budai gyülekezetet két ilyen koncepció per kapcsán is zaklatták!

Laci bácsi gondnokként végigszolgált ezeket az esztendőket is, s csak akkor mondott le „rázós” tisztségéről, amikor az addig a gyülekezetben szolgáló lelképásztor, Haypál Béla nyugdíjazásának folyamata megindult. Presbiteri szolgálatát azonban ezután is változatlanul folytatta; mind a visszafogott 70-es, mind a templom-újraépítést, s főleg változásokat hozó 80-as és 90-es években is. Még a közegyházat is megpróbálta tudásával segíteni az új jogi szabályozások kidolgozásában – nem rajta múlt, hogy hiába... Kitarzott szolgálatában, bár mind nehezebb volt számára a – sok gond miatt – este 9-ig, 10-ig tartó presbiteri gyűléseken való részvétel. Mostanáig, templomunk 100 éves fennállásának ünnepi alkalmáig tartott ki hűséggel végzett presbiteri szolgálatában, de mint tiszteletbeli presbitert, azóta is várjuk összejöveteleinkre.

Kövespataki László

ÜZENJETEK!

Ónsorvasztás ellen
gyermekáldásért!
Máté 3,10: A fejsze immár a
fák gyökerére vetetett...

Kalotaszeg falvait járom.
Szívemben fájdalom-párta,
Varrottas halál kacérkodik.
Cipel.
Káprázat.
Vakítóan hódít.
De Nem süketülök.
Érzem.
Hallom a Holnap nyöszörgését:
Csudaszép volt minden egykoron.
Tűhegyén is
Virágozott a lélek.
Ma
irgalmat nem találva szisszent.
Szívemben-agyamban:
üzenetes-üzenetek nyargalnak
pitymaltatváron.

Nem!
Nem, nem!
Nem tájmúzeum serege...
Kell a gügyögéstermő szerelem!

Csak bennetek, bennetek
a Holnap-kegyelem.
Óh! erdélyi lányok-asszonyok!
Himezzétek holnapunkat:
Rügyet is ringasson az
Életszerelem!
Több száz – kilométeres a jaj!
Izen!

Mind messzibbről sír egy sáppadt
nincsen.
Holnaphitű lányok-asszonyok,
Vállassátok a Varjú-nemzedékek.
Még a Zsibói Bölény, a vak méhéz
is tudott
pergetni pártás mézet...
Vak vala... Látóbban előre
nézett.

Kalotaszegi Lányok-Asszonyok!
Üzenjetelek: Erdővidék. Nyárád.
Küküllő mentének... Duna, Szamos,
Körös, Maros, Olt vizénél
villanjon a
lélek!

Kövesdi Kiss Ferenc

„Neveitek fel vannak írva a mennybe”

Testvéri gondolatok a világtalálkozó előtt

Nagycsaládosként már sokszor megértem azt az örömet, amit a sok irányban szét-szóródtak egy-egy nagyobb családi ünnepen való összejövetele jelent. Jó ilyenkor együtt lenni és egymással elbeszélgetni, hiszen sok téma kínálja magát. Érdeklődünk szeretteink hogyan élnek, egészségi állapotáról, egyéni és közösségi sikereikről; sajnos, még gyakrabban problémáikról, nehézségeikről. Azután arról is szó eshet, és gyakran szó is esik: miért is élünk, küszködünk egymástól távol; hogy lehetne erőnket, pénzünket, vagyonunkat, földünket, és még sok minden mást egyesíteni és területileg is egy közösségben élni. Tulajdonképpen az a kérdés: mi legyen a fő vágyunk, mire törekedjünk? Testi (fizikai) együttlétre, vagy a – sokszor nagy – távolságokon is átívelő kapcsolattartásra, a földrajzi távolságoktól független „egy-házhoz” tartozás lelki élményének megvalósítására, vagy ha már megvan, megőrzésére?

A választ, mint oly sokszor (véleményem szerint mindig!), Krisztus tanításaiban kell keresnünk. Hiszen ezért nevezetünk christianusoknak, keresztyéneknek, mert mindenben Őt kívánjuk követni. Megváltónk idézett szavai egyéni és közösségi sikereinknél fontosabb örömforrást jelölnek meg a problémák, nehézségek legyőzése felett érzett örömmel. Nevezetesen azt, hogy neveink fel vannak írva a mennyben (Lukács 10,20).

Elmondható-e nyugodt szívvel, hogy magyar református nagycsaládunk minden tagjának ez a fő örömforrása? Mert ha nem, most léphetünk ebben, hiszen a magyar reformátusok világtalálkozásán sok alkalom lesz erre. Ráadásul nyelvi nehézségek sem gátolják ezeket az eszmecseréket, hiszen ritkán látott szeretteink nagy többségét – annak ellenére, hogy sokan nem az anyaországban élnek – közös anyanyelvünkön szólíthatjuk meg.

Engem erre készítenek a találkozások lehetősége és földrajzilag tőlünk távol élő testvéreimmel „inkább” arról szeretnék beszélgetni. Hiszem, hogy a találkozásainkban megélt öröm így lehet, és lesz teljesebb...

Dr. Boán Ákos
a MRE Zsinatának világi elnöke

MEGALAKULT A TANÁCSKOZÓ ZSINAT PRESBITERKÉPZŐ BIZOTTSÁGA

A Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatának Elnöksége 1995 szeptember 14-én levélben megbízta a Presbiteri Szövetséget egy, a presbiterek képzésével kapcsolatos munkabizottság létrehozásával.

Szövetség előterjesztést készített a Tanácskozó Zsinat 1995 december 15-i ülésére, melyet az Elnökség egyöntetűen magáévá tett. A Presbiteri Szövetség a presbiterképzés háromszintű tervezetét megküldte a taggyházak elnökségeinek azzal, hogy jelöljék ki a presbiterképzés irányítására létrehozandó bizottságba küldötteiket.

A Presbiterképző Nemzetközi Bizottság 1996. május 28-án, a Ráday Kollégiumban tartotta alakuló ülését. A hazai résztvevők

mellett két-két testvérünk képviselte a Szlovákiai, a Kárpátaljai, a Jugoszláviai Református Egyházakat, illetve a Királyhágómelléki és Erdélyi Református Egyházkerületeket. Ezen az ülésen elhatározták különböző, a képzéssel foglalkozó bizottságok létrehívását, így a gyermek- és ifjúsági vezetőképzéssel, a felnőtt egyháztagok, a hitoktatók és a presbiterek képzésével foglalkozókat. A jelenlevők a presbiterképzésre alakult nemzetközi bizottság elnökévé dr. Cseh Lajos presbitert, közgazdász professzort választották meg. Az ülésen megjelent dr. Hegedűs Loránt püspök, a MRE Tanácskozó Zsinatának ügyvezető elnöke, aki értékelte a Presbiteri Szövetségnek a presbiterképzésben odig kifejtett tevékenységét.

Presbiteri imagyöngy

Uram Jézus! Követlek Tégedet, mint hold a napot, hogy a Te kegyelmednek sugárral fényeskedjem. Követlek, mint árnyék a testet, hogy valahová fordulsz, lábaid nyomát szüntelen keressem. Követlek, mint a napkeleti bölcsek a Te csillagodat, hogy előttem menj, miglen megállj az én szívemben, ahol Tégedet találjalak. Követlek, mint gyermek az ő atyját, mert ha atyám és anyám elhagy is engemet, de Te felvesszesz engemet. Ámen.

Ráday Pál 1677–1733

A „Presbiter” című lap a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben öt alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Bodoľay Géza,
Füle Lajos
Dr. Rüdök Zsigmond,
Hegy-Füstös István, Papp Vilmos,
Vándor Gyula, Kövespataki László
Winter Sylvia

Felolós szerkesztő: Békefi Lajos
Felolós kiadó: Nagy Ferenc József
Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája,
1092 Budapest, Ráday u. 28.
Telefon: 218-0266

A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 250,- Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 390,- Ft, európa és a tengerentúl más országaiba 10\$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbiteriumai nevében! Készült a Typopress Kft. nyomdájában.
Felolós vezető: Kovács Gábor
Egy példány ára: 50,- Ft.